

İNSAN KALBİNE GELEN DÜŞÜNCELERDEN SORUMLU MUDUR? (2)

(...düünden devam)

İbn Ömer, Ebû Süleyman ed-Dımaşkî, Kadî Ebû Yalâ ve İbn Abbâs'ın benimsediği ve Taberî'nin de tercih ettiği ikinci görüşe göre âyetin hükmü bakidir, yürürlüktedir. Allah'ın muhâsebe etmesi, azaba çekmesi anlamına gelmez. Muhâsebe edip af da eder, azâb da eder. Buhârî, Müslim ve İbn Hanbel, Safvân ibn Muhriz'den şu hadîsi rivâyet ederler: "Bir adam İbn Ömer'e: *"Allah'ın Resulü (s.a.v.)den necvâ (gizli konuşma) hakkında ne işittin?" diye sordu.*

İbn Ömer dedi ki:

Onun şöyle dediğini işittim. "Mü'min, kıyamet günü yüce Rabbine yaklaştırılır. O kadar ki Rabbi onun üzerine affını koyar, onun yapmış olduğu günahları ona söyler:

□ *Bunları bilmiyor musun (hatırlamıyor musun)?Der. Kul:*

□ *Biliyorum ya Rabbi, diye cevap verir. (Allah):*

□ *Onları dünyada senin üzerinde gizledim, (senin içini kimseye faş etmedim), bugün de senin için onları bağışlıyorum der.*

Ve yapmış olduğu iyiliklerinin sayfası ona verilir. Kâfir ve münâfıklara da herkesin gözleri önünde: "Bunlar Allah'a karşı yalan söyleyen kimselerdir! diye bağırlılır." (Müslim, Tevbe, hadîs 52. Hadîs diğer mecmualarda da vardır ve muhtelif rivâyetleri bulunmaktadır.)

İnsanın kalbine çeşitli düşünceler gelebilir. Bu doğal bir şeydir. İçinden geçen bütün düşüncelerden insanın sorumlu tutulması, ona gücünün üstünde teklif yükletilmesi demektir. Halbuki Allah, insana gücünün üstünde teklif yüklemeyeceğini, Bakara Sûresinin son âyetinde vurgulamıştır. O halde insan, hangi düşüncesinden ötürü sorumlu tutulur? Müfessirler bu soruya çeşitli cevaplar vermişlerdir ama Kur'ân'ın içeriğinden anlaşılan şudur:

İnsan, istemeyerek aklına gelen düşünce ve vesveselerden değil, kesinlikle yapmağa karar verdiği kötü düşüncelerden sorumlu olur. Bu husus: "*Yanılarak yaptığınızda size bir günah yok, fakat kalblerinizin bile bile yaptığında (günah vardır).*"

(Ahzâb Sûresi: 5) "

Allah sizi yaptığınız kasıtsız yeminlerinizden sorumlu tutmaz, fakat kalblerinizin kazandığı (bile bile yaptığınız) yeminlerden sorumlu tutar."

(Bakara: 225)

âyetlerinden de anlaşılmaktadır.

İnsanı sorumluluğa düşüren, kesinlikle yapmağa karar verdiği, geldiği zaman içinden söküp atmağa çalışmadığı kin, hased, başkaları hakkında kötü zanda bulunma gibi kötü düşüncelerdir. Böyle düşünceler kalbde kaldıkça insan ruhunu karartır. İnsan, ruhunu temizlemekle yükümlüdür. İbadetten gaye de ruhu kötü düşüncelerden arındırmaktır. Ancak temizlenen ruh Allah'a yakınlık kazanır.

(devamı yarın..)